

SKaGeN & KVS, 'Onbezongen'

'De politiek is ziek.' Het is een diagnose die kan tellen. Uit de mond van Valentijn Dhaenens, die voor zijn nieuwe solovoorstelling 'Onbezongen' in de huid kruipt van een ambitieus politicus, geldt de slagzin slechts als marketingstrategie. Voor hem is het min noch meer dan een boutade, een knetterende leus gefabriceerd in de coulissen van de arena waar de macht wordt uitgevochten. Als onheilspellend campagnebeeld is het een slogan die de gevestigde politieke orde in de verdediging dwingt. Ideaal dus voor een aanstormend talent, iemand die zich aan de kiezer wil presenteren als een buitenstaander die allesbehalve deelneemt aan het gekonkel waar de man in de straat de voorbije jaren steeds meer is van gaan gruwen.

Dat de politicus in kwestie wel degelijk een kind is van de perverse logica van peilingen, schone schijn en achterklap, zal blijken. Onder het mom een outsider te zijn, belichaamt Dhaenens' personage in wezen de rotte kern van de democratie, waarbinnen een smoel belangrijker is geworden dan een programma en een op het juiste moment gelanceerd motto het verschil kan maken tussen winst of verlies. Inhoud of vorm? Dat laatste lijkt het enige dat ertoe doet. Ergens mompelt het karakter immers dat de mensen er toch niets van kennen.

Eigenlijk toont 'Onbezongen' het negatief van wat een democratie zou moeten zijn. Via een uitvergroting krijgt de toeschouwer te zien dat politiek in gemediatiseerde tijden wordt bedreven volgens de spelregels van de media, of met andere woorden: populariteit is het hoogste goed, opgepikt en geconsumeerd worden is het eerste en enige streefdoel. Retoriek geldt daarbij als ultieme wapen, als instrument waarmee ideeën worden uitgehold. Want hoe welbespraakt ook, Dhaenens blijkt aan het slot inderdaad een leeg omhulsel.

Interessant is dat auteur Vincent Stuer behalve het politieke toneel ook de mens belicht wanneer die niet in de schijnwerpers staat. Manipulatie in gesprek met een tegenkandidaat, bitter tijdens het analyseren van een televisiedebat in de achterkamers, vernietigend bij het doornemen van de peilingen: de keerzijde van het publieke gelaat is duister. Het laat een man zien die tot het uiterste wil gaan om macht te verwerven. Respect voor traditie en vriendschap? Als het er op aankomt komen ook deze waarden te sneuvelen.

Ook de privésfeer van de politicus wordt ten slotte getoond. De zaal krijgt aan de hand van videoboodschappen een vermoeid man te zien, iemand die zich realiseert dat zijn megalomanie het verlangen naar intermenselijke warmte en seksualiteit nooit kan oplossen. Even later, wanneer er behalve een familie en kinderen ook een minnares in het spel blijkt te zijn, stelt zich evenwel de vraag naar de echtheid van deze tristesse. Dhaenens vertolkt ook in deze momenten van vertwijfeling ongenaakbaar perfect. Is dit eveneens een maskerade van een mens die ten allen prijze macht en vrouwen wil? Of moeten de scènes, zoals op het eerste zicht lijkt, een humaniteit laten zien die Dhaenens onderweg verloren is?

De mens achter de strategie laat zich in de finale moeilijk ontleden. Waar ligt de grens tussen waarheid en leugen? Zijn de perverse neigingen een gevolg van de eenzaamheid, die op zijn beurt voortvloeit uit de manier waarop politiek wordt bedreven? Of begint alles bij een pathologisch hunkeren naar gezag? En is Dhaenens' slotpleidooi een geëngageerd afscheid of de voorbereiding van een comeback? Had 'Onbezongen' dit alles op scherp kunnen stellen, dan was de impact van de voorstelling nog groter geweest.